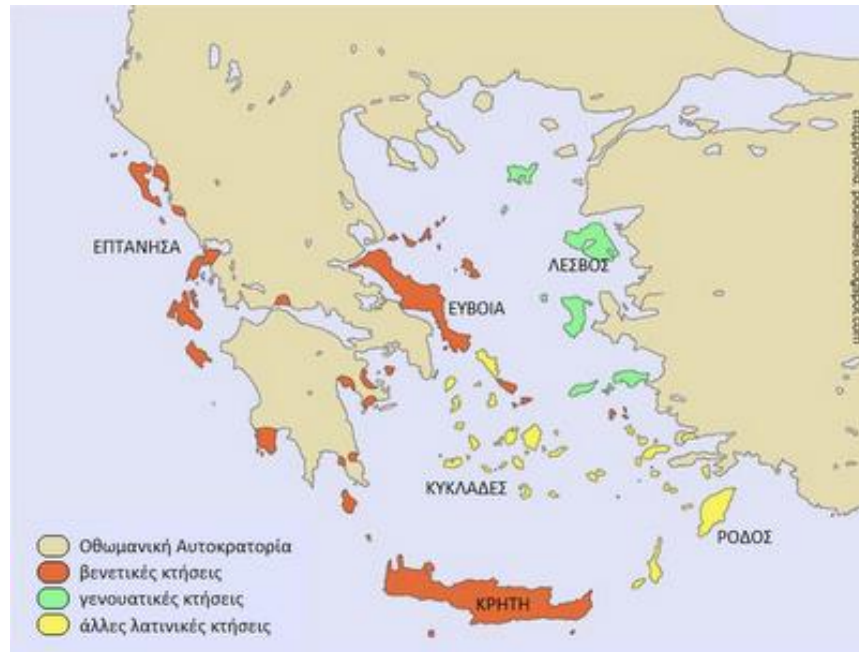

Krétská renesance

Ζάпадνί дрζаву ve východním Středomoří od konce středověku

Kypr (Lusignan, pak Benátky)
1191–1571

Rhodos (Dodekanés – johanité)
1097–1522

Chios (Benátky, pak Janov) 1124–
1566)

Kréta (Benátky) 1204–1669

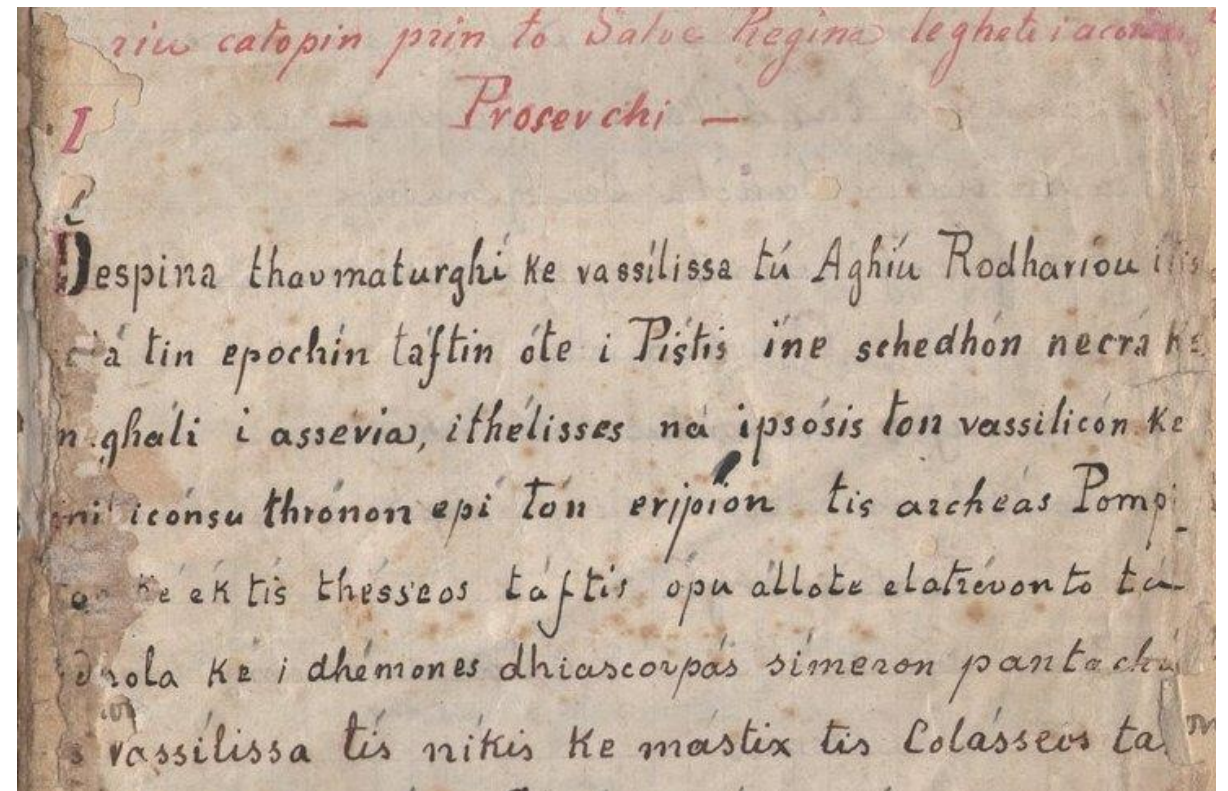
Ionské ostrovy (Benátky) 1215–1797

- Kréta raného novověku: spojení italské a byzantské kultury a vzdělání
- zásadní vliv italské renesance
- rozkvět divadla
- centra vzdělanosti: tzv. akademie (Vivi, Stravaganti)
- literárně kultivovaný krétský dialekt
- nejdůležitější autoři:

Georgios Chortatsis (*Erofilis*)

Vitsentzos Kornaros (*Erotokritos*)

modlitba zapsaná typickou krétskou formou zvanou *frangochiotika* (předchůdce dnešní *greeklish*, řečtiny zapisované latinkou)

Vrcholné období krétské renesanční literatury (2. pol. 16. – 17. stol.)

Zachovaná díla

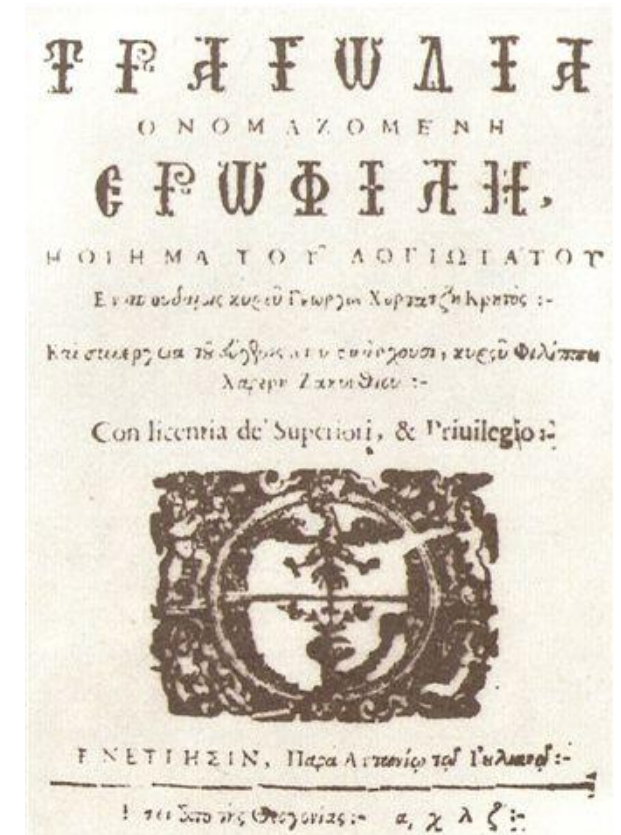
- 3 tragédie
- 3 komedie
- pastýřské drama a pastýřská poezie
- náboženské drama
- veršovaný milostný román

adaptace italských předloh

klasická dramatická forma

typická součást divadelního představení: intermezza (*intermedia*) – mezihry obsahově nesouvisející s vlastním dramatem, i zde zpracování italských předloh

titulní list jedné z prvních edic, tragédie *Erofilu*

Erofilí

italská předloha
(G. Battista Giraldi,
Oberche)

Georgios Chortatsis
hlavní postavy: Erofilí,
Panaretos, král Filogonos,
stín králova bratra

Prolog - Charon

For I am he who when I list hurl suddenly to death
Kings and the great ones of the earth, and take away their breath
From rich and poor impartially, from master and from slave,
From young and old, from great and small, from lively and from
grave,
From wise and fools – from every sort that is of human kind,
Whether they be in flower of youth or grip of years confined.
Glories and honours I blot out, o'er names a veil I cast,
And friend from friend I separate, and reputations blast.
The angry heart I dominate, the schemes of men I change;
Their hopes I scatter to the winds and all their plans derange.
And wheresoe'er my eyes are turned, blazing with bitter ire,
Whole towns sink into wreck headlong and continents expire.
Where are the kingdoms of the Greeks? Where are the lands of Rome
So wealthy once and powerful? Where now will you those glories find
Of famous Athens – famous once for arms and powers of mind?

Erofilii

témata:

láska, touha po moci,
pomíjivost, pomsta,
zločin a trest

Stín králova bratra:

But that great hope which the world's bounds in expectation passed
Was suddenly in tiny place shut up by death at last.
For me my brother, knowing nought of gratitude, one day
Within these very palace-walls with his own hand did slay.
No reason had he save that thus the kingdom would be riven
From me – that kingdom which the grace of Zeus alone had given.
And with me at the selfsame time he hurled down to their death
My children twain of tender age loved more than my own breath.
But the unkindest cut of all, which gave to me more pain
Than sharpest swordstroke, was that next my wife was by him ta'en
And made the partner of his bed; O God, how couldst thou see
Unmoved from heaven's height this act of matchless cruelty?

Erofilii

forma:

15slabičný jambický verš

5 dějství

prolog, epilog

sborové pasáže

(11slabičný verš)

Sbor

O race for wealth, hunger for fame,
O cursed lusting after gold,
For you full many to death came.
Unjust wars arise untold,
And quarrels countless for your sake
O'er mankind their fell empire hold.
May your name to Hades take
Flight, and never raise its head,
Terror among men to make.
Some demon was it who you led
Upwards unto the world of men,
And from you was poison bred.

For pity ye abhor, and when
Ye come, justice flees apace.
Fairness and beauty ye nought heed,
For you in heaven is no place;
But here upon earth ye breed
Restless strife in the human race,
And brethren into wars lead.
Friend through you denieth his friend,
And children hate to fathers bear.
Love's pleasures to pains descend
Thanks to you, and oftentimes we hear
Lover's groans which the heart rend.

Přečtěte si rozsáhlejší
ukázkou z dramatu
v čítance

Řecké komiksové zpracování *Erofilii*
v řadě *Ilustrovaná klasika*

Erofilii ve třech obrázcích (Lilia Diamantopoulou):

1. „Ale otče, já ho miluji.“
2. „Ok, tak si ho vezmi.“ „Běda!“
3. Všichni zemřou. Konec.

Erotokritos

- Vitsentzos Kornaros (?)
- vznik ? vytištěno 1713 v Benátkách
- 10012 veršů
- francouzská předloha
(Pierre de la Cypede
Paris et Vienne
– vyd.1487)
přes italský překlad (?)
- milostný dobrodružný román
- dramatické prvky: rozdělení na pět knih,
rozsáhlé dialogické pasáže, dramatické napětí
- velký vliv na pozdější lidovou kulturu i „vysokou“ literaturu

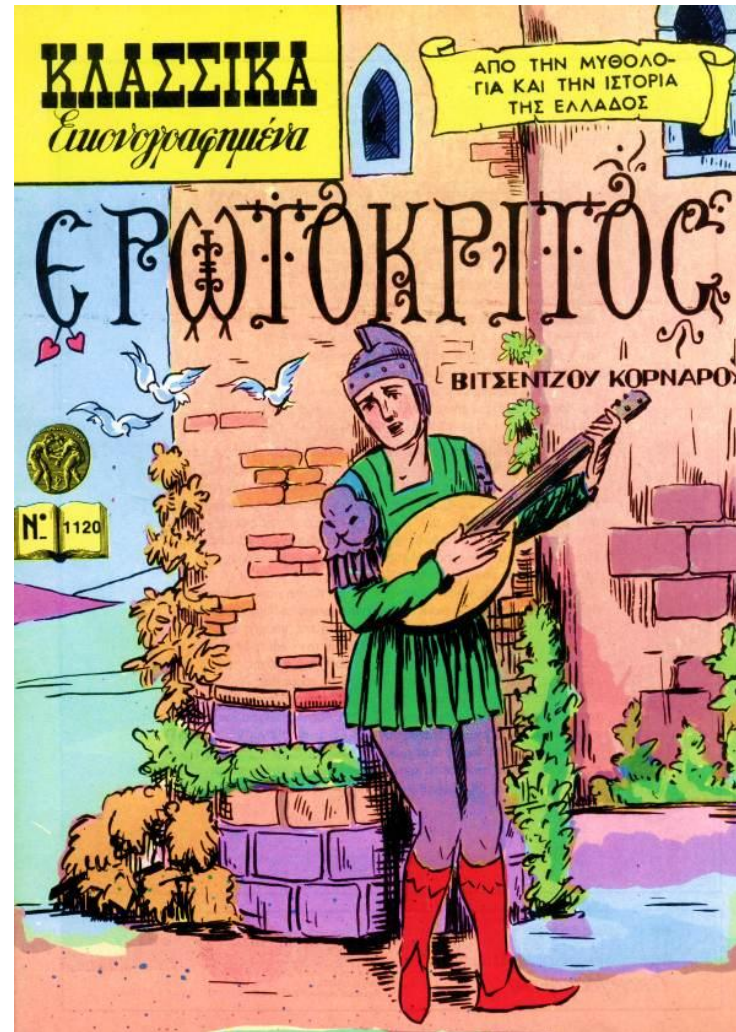

Děj: pět knih (srov. pět dějství klasického dramatu)

1. Atény. Erotokritova tajná láska k Aretuse, písně pod oknem, odchod do Chalkidy, Aretusino odhalení
2. Turnaj organizovaný králem Heraklem, Aretusiným otcem, Erotokritos vítězí
3. Tajné schůzky u Aretusina okna, žádost o ruku, odmítnutí, vyhnání, tajné zasnuby
4. Aretusa odmítá žádost o ruku z Byzantia, je uvězněna otcem společně se svojí chůvou. Po třech letech, Atény obléhají Vlachové. Objeví se Erotokritos s kouzlem změněným zevnějškem, v bitvě zachrání krále Herakla.
5. Král zraněnému cizinci nabídne ruku svojí dcery. Aretusa odmítá, Erotokritos ji zkouší, nakonec zruší kouzlo, anagnorismus, svatba.

Erotokritos a Aretusa na obraze
řeckého lidového malíře
Theofila (1870–1934)

Erotokritos v komiksovém
zpracování řady *Ilustrovaná klasika*
(1955)

Nové komiksové
zpracování (2016)

Tady se můžete podívat na experiment řecké středoškolské učitelky, převedení Erotokrita do messengeru:

<https://www.facebook.com/1023623934/videos/10216447109263299/>

A tady si pušte společný hudební projekt řeckých muzikantů na úryvky z Erotokrita. Originální text s anglickým překladem máte v čítance

https://www.youtube.com/watch?v=vEb_4tiS9bM